فصل اول
کلیات اردوهای ورزشی

۱-تعریف اردو

۱-۱- تعریف لغوی اردو:

اردو از نظر لغوی به معنای لشکر، لشکرگاه (سپاه اندوه) است. هم‌چنین اردو زبانی است که در هند و پاکستان معمول است و از فارسی، عربی، ترکی و سانسکریت ترکیب یافته است. فرهنگ فارسی شمیم اردو را این گونه تعریف کرده و لغت «اردو زدن» را به معنای اردو برقرار کردن، اطراق کردن و لشکرگاه معرفی کرده است. در فرهنگ عمید «اردو» مأخوذ از زبان ترکی و مغولی به معنی محل لشکرگاه، سپاه، گروه یا گروهی از سپاهیان که با تمام لوازم به جانبی فرستاده شوند، بیان شده و بعد اضافه می‌کند. اردو زبان اردویی است یا زبان اهل اردو که مرکّب از فارسی و عربی و هندی که در پاکستان و هندوستان به آن تکلّم می‌کنند

و با الفبای فارسی نوشته می‌شود.

در فرهنگ فارسی شهسواری لغت «اردو» را فقط به معنای لشکرگاه معرفی می‌کند. در فرهنگ واژه‌های کهن در زبان امروز آذربایجان، «اردی» به معنای اردو، لشکر، سپاه، گروهی از سپاهیان که با تمام لوازم به جانبی فرستاده شوند و به اردوگاه هم «اردی گاه» می‌گویند.

۱-۲- تعریف اصطلاحی

«اردو یک تجمّع وهمایش عظیم افکار و روحیّات متفاوت و به نسبت، متضاد است که می‌توان با برنامه‌ریزی صحیح وکارشناسی، دستاوردهای اخلاقی و دینی بی‌شماری را از آن به‌دست آورد. افراد با حضور در اردو و قرارگرفتن در چهارچوب منسجم و قوی و با درایت مسئولین و مربیان شایسته و مجرّب که قابلیّت و توانایی عملی تغییر و ترمیم در رفتار و عملکرد دانش آموزان را دارا باشند، می‌توانند بهترین جایگاه پرورش و رشد استعداد، تقویت بنیه‌ی دینی و اخلاقی و هم‌چنین روشن‌ترین آیینه‌ی عملی تربیت اسلامی را تجربه نمایند[۱]».

هم‌چنین اضافه می‌کند: «اردو فعالیّتی است سازمان یافته، نظام‌مند و هدف‌مند که به صورت گروهی و با برنامه‌های معیّن، تحت نظارت و هدایت مربّی در محیطی خارج از محدوده‌ی فعالیت‌های روزمره برگزار می‌گردد». گرایش غالب اردوها، آموزشی و پرورشی است که در فضایی کاملاً متنوع، مساعد، بانشاط و با هدف تربیت و سازندگی برگزار می‌شوند.

«اردو یک زندگی است و یک حرکت اجتماعی، قوی و سازنده‌ی تربیتی در فروع دین اسلام است. اردو وگردش، سفری است، گروهی که دارای برنامه‌های معیّن و با هدف‌های مختلفی انجام می‌شود و معمولاً با استقرار در گردش گاه و استفاده از امکانات آن به تفریح ونشاط و شادی پرداخته می‌شود.[۲]»

اردو فرصت تمرین بسیاری از کارهایی است که در منزل وخانه امکان پذیر نیست. اردو فرصتی است برای رقابت سالم و ارزیابی توانمندی‌های دانش آموزان. اردو تفریح، تفرّح و سرگرمی

۱- اصول برنامه ریزی اردوهای فرهنگی و تربیتی. صفی یاری مسعود (۱۳۸۱). انتشارات نورالسجاد. چاپ اول.
۲- فریادهای شادی به ضمیمه اردوی یک روزه. محمد جویباری (۱۳۷۹). انتشارات نبوغ. چاپ دوم.

مناسب همراه با برنامه‌ریزی سازمان‌دهی شده توسط مدیران تربیتی شایسته و کارآمد برای پرکردن بخشی از اوقات دانش آموزان ونسل جوان در خارج از محیط درس وکار می‌باشد[1].

۱-۳- ویژگی‌های اردو

همان‌طورکه درتعاریف مختلف از «اردو» ارائه شد، ویژگی‌های مشترک این تعاریف شامل موارد زیر است: اردو فعالیتی

- اجتماعی است
- موقت
- در فضای طبیعت
- با اهداف مشخص
- برنامه‌های معین
- همراه با قانون واخلاق
- جهت تربیت وپرورش فکری، جسمی و روحی شرکت کنندگان.

اینک ارکان این تعریف جامع و ویژگی‌های اردو را موردبررسی قرار می‌دهیم.

۱-۳-۱- اردو اجتماعی است (اردوها اجتماعی هستند، نه دسته‌جمعی)

حرکات دسته جمعی با حرکات اجتماعی متفاوت می‌باشند. تفاوت میان یک حرکت اجتماعی و دسته جمعی در این است که گروه‌های اجتماعی دارای «روحیه‌ی جمع پذیری» و«تعاون و همکاری در انجام فعالیت‌های گروهی» و نیز «ارتباط گروهی» هستند، لیکن در حرکت‌های دسته جمعی، حرکت خیل عظیم علاقه‌مندان به یک سو مد نظر است. به عنوان مثال حرکت هوداران یک تیم یا باشگاه فوتبال به سمت ورزشگاه یک حرکت دسته جمعی است. این جمعیت گرچه دارای هدف و انگیزه‌ای یکسان و همراه باهم حرکت می‌کنند، لیکن

۱- تربیت در اردو. صالحی عبدالکریم (۱۳۸۱). انتشارات فاخر. چاپ اول

از هماهنگی و برنامه‌ریزی پیشین یا ارتباطی خاص و تعریف شده برخوردار نیستند. ولی اردو حرکتی است که ارتباط و تربیت اجتماعی، یکی از سرفصل‌ها و ویژگی‌های مهم آن است، بنابراین یک حرکت اجتماعی محسوب می‌شود.

۱-۳-۲- اردو موقتی است

اجتماع فراهم آمده در اردو تا مدت محدودی پایدار می‌ماند، زیرا که پیدایش این موقعیّت و هماهنگی خاص، مقطعی و موقتی است. باید در همین مدت محدود، بیشترین بهره از توانمندی‌های اردو به‌دست آورد. در ادامه فصل به تقسیم‌بندی انواع اردو از لحاظ زمانی خواهیم پرداخت که نشان از موقت بودن اردو دارد.

۱-۳-۳- اردو در فضای طبیعت شکل می‌گیرد

معمولاً این اجتماع موقّت در محل‌ها و فضای طبیعت اردو می‌زند. فضایی که دل‌انگیز و فرح‌بخش و مصفّا باشد. در فصل بعدی کتاب در بخش انتخاب محل اردو اطلاعات جامعی ارائه شده است که در آن بر انتخاب فضاهای طبیعی تاکید بیشتری شده است. از یاد نبریم که فضای اردو باید دارای منابع طبیعی فراوان باشد؛ منابعی از قبیل درختان سرسبز، چمن، آب، کوهستان و ... مناسب‌ترین فضا برای اردو جایی است که از تمامی این منابع، هم‌زمان، برخوردار باشد.

۱-۳-٤- اردو دارای اهداف مشخص است

این اجتماع موقت که در فضای طبیعت اردو می‌زند، باید اهدافی را تعقیب نماید. اهداف اردو از مسائل زیربنایی و مطرح در برگزاری اردو می‌باشد که در ادامه این فصل به تفصیل آورده شده است. دراین‌جا به همین اشاره اکتفا می‌کنیم که هر حرکت اصولی ومنطقی باید هدف باشد و برای رسیدن به اهداف از پیش تعیین شده، از برنامه‌ای خاص نیز بهره‌مند شود تا به دستاوردهای مناسب دست یابد. مهم‌ترین هدف برگزاری اردو «تربیت» است که

می‌تواند تربیت اخلاقی، ورزشی، فرهنگی، هنری و ... باشد.

۱-۳-۵- اردو دارای برنامه‌های معین است

برای دستیابی به اهداف اردو طراحی برنامه‌ای منظم و منسجم که دربرگیرنده تمام موارد باشد، امری ضروری است که همه حرکت‌ها و فعالیت‌های اردویی براساس همان اهداف صورت گیرند.

۱-۳-٦- اردو باید با قانون و اخلاق همراه باشد

قانون و اخلاق دو محور اصلی تمام اردوها هستند. دستیابی به اهداف قانونی واخلاقی، از انگیزه‌های مهم تشکیل اردوها است. البته قانونمندی و حفظ مبانی اخلاقی برای هر حرکت اجتماعی لازم است. امّا این ویژگی در زندگی اردویی بیشتر به‌چشم می‌خورد. رعایت قانون اردو و اردوگاه، فضای دل‌پذیری را پدید می‌آورد و در سایه‌ی آن آسایش شکوفا می‌شود. مسئولیت پذیری در اردو، زندگی اردویی را راحت تر می‌سازد. از همه مهم‌تر، رعایت اخلاق و آداب معاشرت اسلامی، اجتماع را باصفاتر می‌سازد. -روشن است که قانونمندی و اجرای دقیق برنامه‌های اردو، با آزادی و تفریح ناسازگار نیست. اگر اردو دارای برنامه‌ای منظم و حساب شده باشد، قوانین زندگی اجتماعی و اخلاق رعایت شود، مفرح و شاد و نشاط‌آور نیز خواهد بود.

۱-۳-۷- اردو ابزاری برای تربیت و پرورش فکری و جسمی و روحی افراد می‌باشد

همان‌طورکه قبلاً اشاره شد، اصلی ترین هدف اردو، تربیت است. این تربیت دارای ابعاد مختلف اخلاقی، اجتماعی، فرهنگی، دینی، اقتصادی، عاطفی-هیجانی و ورزشی می‌باشد. ایّام تعطیل زمان مناسبی برای تربیت و طبیعت، بهترین مکان برای تربیت می‌باشد. در فضای دل‌انگیز اردو، هم می‌توان به تفریح و سرگرمی پرداخت و هم از مشکلات روحی و جسمی

و فکری خلاصی یافت. توجه به این نکته ضروری می‌باشد که در محیط اردو، باید زمینه‌ی تلاش و جنب وجوش را برای افراد فراهم ساخت. لازم نیست که در اردو همه‌ی امکانات برای افراد تأمین گردد. بلکه آنان، خودباید با سختی‌ها و مشکلات دست و پنجه نرم کنند. اردو یک زندگی است؛ ازاین رو باید اجازه دهیم که سازندگان این زندگی، خود، فکر کنند، تدبیر نمایند، بکوشند، زحمت بکشند و با مشکلات مبارزه نمایند. اردو باید سازندگی داشته باشد، نه این‌که به افراد سستی را بیاموزد. در اردو فرد بازی می‌کند، ولی زمین بازی را خود مهیا می‌سازد. در اردو فرد غذا می‌خورد، ولی خود در تهیه‌ی غذا و گستردن سفره و شستن ظرف‌ها نقش دارد.

۱-٤- ارزش اردو

می‌توان گفت تمام تمدن‌های بشری از هجرت آغاز شده است. حضرت موسی (ع) تا زمانی که در مصر بود، محدود بود؛ وقتی که هجرت نمودند و به نزد حضرت شعیب رسیدند، دگرگونی در او ایجاد شد وهمراه با مکتب و دین یهود به مصر برگشت. زندگی حضرت عیسی(ع) هم همراه با هجرت بود. در دین مبین اسلام نیز کلمه‌ی هجرت داریم، عظیم‌ترین تحول در اسلام، هجرت پیامبر اکرم (ص) از مکه به مدینه بود که این هجرت آغاز تمدن جدیدی شد و آغاز تاریخ ما با این هجرت بود. درعصرحاضر، تبعید امام خمینی(قدس سره الشریف) به پاریس و بازگشت ایشان به ایران، قدرتی در امام ایجاد کرد که ارتش شاه نتوانست جلوی ایشان را بگیرد و منجر به انقلاب اسلامی شد. پس اردو وجود شخص را متحوّل می‌کند و این اصل اردو می‌باشد.

۱-۵- اصول کلّی حاکم بر اردو

علاوه بر ویژگی‌های یاد شده برای اردو، این فعالیت دارای اصول و قواعد خاص و مشخصی است که بدون وجود این اصول دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده میسر نخواهد شد. براساس مصوبه‌ی شورای عالی انقلاب فرهنگی در برگزاری اردوها، تدارک برنامه‌ها

می‌بایست به نحوی باشد که منجر به تقویت و گسترش معیارها و ارزش‌های اسلامی شود. در برنامه‌ریزی و اجرای اردوها باید جذّابیت، تنوع، نشاط و شادابی و نیز مشارکت فعّالانه شرکت کنندگان موردتوجه قرار گیرد. برنامه‌ها باید با نیازهای عاطفی، اجتماعی و جسمی شرکت کنندگان در جنسیّت ومقاطع مختلف مطابقت داشته باشد. دوره‌های آموزشی مستقیم و غیرمستقیم کوتاه‌مدت در برخی اردوهای خاص موردتوجه قرار گیرد. در برگزاری و اجرای اردوها می‌باید تمهیدات و اقدامات مقتضی به منظور تأمین کامل امنیّت فردی وجمعی شرکت کنندگان، پیش بینی و اعمال شود. به‌طور کلی اصول حاکم بر اردو شامل موارد زیر است:

۱-۵-۱ آزادی و اختیار:

شرکت کنندگان در اردو نباید احساس کنند که تحت فشار و انتخاب‌های اجباری هستند و در برابر یک برنامه بسته بندی شده، قرار گرفته‌اند؛ بلکه باید احساس کنند که به انتخاب آنان احترام گذاشته می‌شود. برای ایجاد چنین حسّی باید فعالیت‌ها، برنامه‌ها و مقررات اردویی در فضایی بسیار منطقی و با حضور همه‌ی افراد، پذیرفته و به اجرا گذاشته شود. البته این آزادی نباید منجر به لطمه خوردن ارکان اردو و ایجاد خودسری و هرج ومرج گردد.

۱- ۵-۲- شادی و نشاط:

روح کلی حاکم بر اردو باید براساس ایجاد فضایی شاد و با نشاط برای شرکت کنندگان باشد. برای ایجاد چنین فضایی، حسن برخورد مربیان ومسئولان اردو، خوش رویی، خوش برخوردی، مهربانی و صمیمیت آن‌ها و هم‌چنین تبلیغات و آذین‌بندی مناسب و ... نقش زیادی دارند. طبیعی است که رعایت این اصل نباید موجب پایمال شدن اصول اخلاقی و عواطف دینی شود.

۱-۵-۳- حاکمیت روح دینی و اخلاق اسلامی:

اعمال، افکار و رفتار مربیان و شرکت کنندگان باید حاکی از روحیّه و اخلاق و شخصیت

اسلامی آنان باشد. رعایت موازین شرعی، اهتمام به برنامه‌های دینی از قبیل نماز، دعا، نیایش و پیشتازی مسئولین و مربیان در عمل به آداب واحکام دینی، می‌تواند در ایجاد چنین فضایی، کمک بسیار مؤثری باشد.

۱-۵-٤- برخورد براساس ویژگی‌های سنّی و روحی مخاطبین:

یکی از اصول ضروری اردو این است که مسئولین ومربیان از دانش روانشناسی واقتضائات سنی و روحی مخاطبین، ولو به نحو کلی و اجمالی، آگاه باشند تا بتوانند نوع برخورد، چگونگی درخواست کردن، برخورد با اعتراض وانتقاد آنان وچگونگی تذکر دادن به آن‌ها را بر اساس یافته‌های روان شناسی منطبق با سن آن‌ها تنظیم نمایند.

۱-۵-۵- نظافت، انضباط و رعایت مقرّرات:

از اهداف برگزاری اردوها، نهادینه شدن اموری از قبیل نظافت، انضباط و رعایت مقررات در شرکت کنندگان است. تأکید بر رعایت این امور در بالا بردن کیفیّت اردو بسیار مؤثر خواهد بود.

۱-۵-٦- اجتناب از برگزاری کلاس‌های درسی مستقیم:

در اردو زمینه‌های بسیاری برای انتقال مفاهیم و افکار موردنظر وجود دارد که ما را از برگزاری کلاس‌های خشک مدرسه‌ای بی نیاز می‌کند. باید زمینه‌ها را شناسایی و با استفاده از آن، اقدام به انتقال مفاهیم موردنظر نمود.

۱-۵-۷- فراهم کردن زمینه رشد اجتماعی:

برنامه‌های اردو می‌باید، شرکت کنندگان را به کار جمعی و همکاری و پایبندی به رعایت حقوق دیگران و نظم‌پذیری و انضباط و قانون مداری ترغیب نماید.

۱-٦- انواع اردو

با توجه به ویژگی‌های یاد شده برای اردو و اصول و اهداف حاکم بر اردوها می‌توان اردو را از دیدگاه‌های مختلفی تقسیم کرد. ازجمله عواملی که می‌تواند در دسته‌بندی اردو موردتوجه قرار گیرد، می‌توان به زمان برگزاری اردو، موقعیت و محل برگزاری، جنسیت افراد شرکت کننده، کارکرد و اهداف برگزاری و تغییر مکانی اشاره کرد که در ادامه بحث تقسیم بندی هر یک از موارد یاد شده به تفصیل آمده است.

۱-٦-۱- انواع اردو از نظر زمان

اردوهای بدون بیتوته:

الف- اردوی نیم روزه: معمولاً این اردوها در محدوده جغرافیایی بسیارکوچک مانند درون شهر برگزار می‌شوند. مانند بازدیدهای علمی از مراکز.

ب-اردوی یک روزه: این اردو نیز در محدوده جغرافیایی محدود مانند شهرستان محل سکونت یا شهرستان هم‌جوار برگزار می‌شوند، مانند اردوهای تفریحی دانش آموزان.

اردوهای بابیتوته:

ج- اردوی چندروزه (بیش از دو روز): این اردو در محدوده جغرافیایی نسبتاً بزرگ مانند سطح استان یا خارج از آن برگزار می‌شود، مانند اردوهای زیارتی به شهرهای مذهبی یا سیاحتی به مراکز تفریحی.

۱-٦-۲- ازنظر موقعیت جغرافیایی یا بعد مسافت:

به‌طورکلی این اردوها به دو بخش کشوری یا خارج از کشور تقسیم می‌شوند.

الف-اردوی‌های داخل کشور:

۱ - اردوی درون شهری

- اردوی درون شهرستانی

- اردوی برون شهری (درون استانی)
- اردوی برون استانی

ب- اردوی خارج از کشور

۱-٦-۳- ازنظر هدف و محتوا

الف-اردوی علمی- آموزشی

این اردوها برای افرادی تشکیل می‌شود که نیازمند آموزش علمی خاصی هستند. هنگامی که آموزش‌ها در قالب اردو و برنامه‌های مربوط به آن انجام می‌شود، آن را اردوهای علمی و آموزشی می‌گویند، مثلاً اردوهای دانش آموزی و دانشجویی به المپیادها و همایش‌های علمی.

ب- اردوی فرهنگی- تربیتی یا عقیدتی

این نوع از اردوها با اهداف فرهنگی برگزار شده و برنامه‌های آن در جهت ارتقاء فرهنگ و عقیده شرکت کنندگان می‌باشد، مانند کاروان راهیان نور.

ج- اردوی زیارتی

این نوع از اردوها با هدف زیارت مکان‌های مقدس و با هدف تقویت مبانی دینی شرکت کنندگان می‌باشد. این نوع از اردوها از لحاظ عقیدتی دارای ارزش‌های بسیار والایی می‌باشد، مانند اردوی زیارتی مشهد مقدس.

د- اردوی تفریحی و سیاحتی یا گردشگری

اردویی که عده‌ای برای گردش و تفریح و تحت شرایط خاص و نظارت یک موسسه یا سازمان به اردو برده می‌شوند و برنامه‌ی آموزشی و یا تربیتی خاصی برای آن تدارک دیده نشده است، اردوی تفریحی نامیده می‌شود، مانند اردوی سیاحتی شمال.

ذ- اردوی نظامی

هدف اصلی این گونه اردوها انجام رزمایش‌های نظامی و یا دفاع از کشور و با شرکت

نیروهای نظامی و انتظامی برگزار می‌شود. در این اردوها، عمدتاً تکنیک‌ها و فنون نظامی و دفاعی به‌صورت تئوری وعملی به افراد آموزش داده می‌شود، مانند رزمایش محمد رسول الله.

ر- اردوی ورزشی

به اردوهایی اطلاق می‌شود که با اهداف ورزشی مانند آشنایی شرکت کنندگان به فعالیت جسمانی، فواید ورزش، آشنایی با قوانین و مقررات خاص رشته‌های ورزشی، شناسایی و انتخاب استعدادهای ورزشی، شرکت در مسابقات، انجام بازی‌های تدارکاتی یا سازگاری هوایی، ایجاد هماهنگی و پرورش روح وجسم آنان برگزار می‌گردد.

ز- اردوهای جهادی (تلاش و سازندگی)

نوع دیگری از اردو که در کنار فعالیت‌های جاری، هدف دیگری یعنی سازندگی و یا بازسازی امور مختلف را مورد توجه قرار می‌دهد. این فعالیت‌ها عمدتاً عمرانی و یا خدماتی می‌باشند. این اردوها عمدتاً برای گروه سنی نوجوانان و جوانان طراحی می‌شود، زیرا انجام فعالیت‌های خدماتی ویا تولیدی مستلزم توان فیزیکی مناسب است و این نوع اردوها را عمرانی- خدماتی نیز می‌گویند. مانند اردوهای جهادی دانشجویان و دانش آموزان به مناطق محروم.

س- اردوهای ویژه

به آن دسته از اردوها اطلاق می‌شود که برای قشر خاصی از جامعه تشکیل می‌شود و با هدف اساسی رفع نوعی محرومیت یا تقویت توانایی‌های ویژه برگزار می‌شود. برای مثال اردوهایی که برای رفع محرومیت اقتصادی و یا فرهنگی تشکیل می‌شود.

ش- اردوهای امداد و نجات:

این اردوها توسط گروه‌های امداد و نجات هلال احمر یا سایر سازمان‌های مرتبط از جمله سازمان آتش نشانی و با هدف تقویت توانمندی و تمرین در شرایط واقعی جهت آمادگی برای حضور موفق در صحنه‌های امداد و نجات برگزار می‌شود. با توجه به حساسیت و تخصص این اردوها فقط افراد عضو گروه و سازمان حق شرکت دارند.

ن- اردوی آمادگی دفاعی:

این اردوها بین گروه‌های نظامی و انتظامی با هدف حفظ و تقویت آمادگی دفاعی و توانمندسازی نیروها انجام می‌شود. البته در گذشته‌های نه چندان دور درس آمادگی دفاعی پسران در دوران دبیرستان نیز دارای اردوی آمادگی دفاعی بود که از فعالیت‌های اصلی آن آموزش تیراندازی برای دانش آموزان بود.

و- اردوهای بهداشتی:

این نوع اردوها توسط گروه‌ها و سازمان‌های طرفدار محیط زیست و با هدف پاک‌سازی محیط زیست در نقاط طبیعی و پررفت‌وآمد برگزار می‌شود.

ه - اردوهای مطالعاتی:

ایام تعطیلات نوروز، برای دانش آموزان کنکوری، که در صدد بهترین بهره برداری از زمان هستند، فرصتی ناب برای جبران مشکلات درسی و تقویت دروس مختلف است.

ازآنجایی که طی ایام نوروز، معمولاً مدارس تعطیل هستند، به‌همین علت موسسات آموزشی، مدارس پیش دانشگاهی و موسسات تقویت کنکور، چند سالی است که برای دانش آموزان خود، اردوهای مطالعاتی تمام وقت (صبح تا شب) را، در مکان‌هایی دور از شهر محل سکونت دانش آموز، انتخاب می‌کنند تا هم دانش آموزان و هم اولیاء ایشان، با اطمینان از دور بودن و غیرقابل دسترس بودن، فکر بیرون رفتن از اردو را از سر خود بیرون کنند و تمام هوش و حواس شان را به درس بدهند تا این یک سال حساس راولو به قیمت ازدست دادن خوشی‌های مرسوم ایام عید، فدای آینده سرنوشت سازشان کنند و میزان رضایتمندی دانش آموزان سال‌های قبل، نشان داده است، راندمان این برنامه‌های اردویی، بسیار خوب بوده است.

ی- اردوی ترکیبی

این نوع از اردوها با اهداف مختلف برگزار می‌شوند. این اردوها ترکیبی از اردوهای یاد شده است و ترکیبی از اهداف اردوهای فوق را دارا می‌باشند، مانند اردوهای تفریحی و زیارتی.

۱-٦-٤- انواع اردو از نظر جنسیت

الف- اردوهای مخصوص پسران

ب- اردوهای مخصوص دختران

۱-٦-٥- انواع اردو از لحاظ کارکرد و موضوع

الف- اردوهای تغییر و اصلاح رفتار:

این اردوها دارای ماهیت تربیتی می‌باشند و برای افرادی تشکیل می‌شوند که دارای مسایل ومشکلات خاص رفتاری، اخلاقی و تربیتی هستند. این اردوها به کمک روانشناسان رفتار درمانی، با شناخت رفتار نابه‌هنجار یا نامطلوب آغاز می‌شود که اصطلاحاً به آن رفتار آماج می‌گویند. سپس با استفاده از روش‌ها و فنون تغییررفتار، رفتار نامطلوب را حذف و رفتارمطلوب را جایگزین می‌کنند. مسئله ی اساسی در این اردوها آن است که افراد شرکت کننده باید به طورغیرمستقیم در جریان اهداف اردو قرار گیرند تا مقاومت در برابر تغییر رفتار به حداقل کاهش یابد.

ب- اردوهای تقویت وتشویق رفتار:

این اردوها عمدتاً برای افرادی تشکیل می‌شود که از نوعی برتری و یا امتیاز نسبت به سایرین در زمینه‌های علمی و تحصیلی، اجتماعی، رفتاری و اخلاقی یا ورزشی برخوردارند. هدف اساسی این گونه اردوها تقویت رفتار مثبت افراد می‌باشد. هم‌چنین این اردو برای نفرات برتر فعالیت‌های اجرایی (کارمندان نمونه) و یا به خاطر تشکر از عملکرد موفق افراد در جهت تقویت رفتار شرکت کنندگان و تقدیر از آن‌ها نیز انجام می‌شود.

برای مثال می‌توان به اردویی که برای دانش آموزان ممتاز تشکیل می‌شود، اشاره کرد.

ج- اردوهای وفاق ملی:

نوع دیگری از اردو اخیراً در کشورهای جهان سوم مرسوم شده است که هدف از آن دستیابی به وحدت ملی و سیاسی می‌باشد. برگزاری چنین اردویی در کشورهایی که از ملل

و اقوام مختلف تشکیل شده‌اند، اهمیت ویژه‌ای دارد.

۱-٦-٦- انواع اردو از نظر تغییر مکانی

الف- اردوهای متحرک

اردوهایی که درحال حرکت بوده و به فراخور نیاز در بعضی مکان‌ها توقف کوتاه صورت می‌گیرد. این اردوها معمولاً در مناطق طبیعی و با هدف لذت بردن از طبیعت و انبساط خاطر و در یک بازه زمانی کوتاه و محدوده جغرافیایی کوچک برگزار می‌شود، مانند اردوی گلگشت یا کوه‌پیمایی یا کوه‌نوردی که این نوع از اردوها از نظر مختصات، به دلیل کمی، محدودیت شرکت کنندگان و رعایت نکات ایمنی وامنیتی مناسب است.

ب- اردوهای ساکن

این نوع اردوها که فراگیرترین نوع نیز می‌باشد، در محل مشخصی تشکیل و فعالیت‌های اردویی در آن انجام می‌شود، مانند اردوهای علمی یا زیارتی.

۱-٦-۷- انواع اردو بر اساس سطح برگزاری

مدرسه‌ای (مراکز آموزشی و پرورشی)

شهرستانی

منطقه‌ای یا ناحیه‌ای

قطبی (چنداستان)

استانی

کشوری

۱-۷- سایر اردوها

- اردوهای خانوادگی

دراردوی خانوادگی که گاهی به‌صورت فامیلی و گاهی به‌صورت صنفی و گاهی هم متشکل از گروه‌های اجتماعی مثل ساکنین یک مجتمع مسکونی یا اعضای یک خیریه، یاخانواده‌های مشابه هستند. داستان به‌کلی با اردوهای دانش آموزی و اردوهای دانشجویی فرق می‌کند، چون در خانواده‌ها افراد اصلاً در یک رده سنی نیستند و معمولاً از کودک شیرخواره تا افراد سالخورده نیز وجود دارد و محل اسکان ایشان اصلا تفکیک پذیر نیست و اگر هم بخواهیم زنان و مردان را مثل اردوهای دانشجویان مختلط در دو مکان اسکان دهیم، مسئله بچه‌ها واقعاً مشکل‌آفرین می‌گردد. لذا حتماً باید هر خانواده یا هر یکی دو خانواده محرم و مانوس را در یک خوابگاه یا یک اتاق جداگانه اسکان داد که برای این منظور هتل‌هایی که مجهز به تعداد زیادی اتاق‌های دوتخته تا شش هفت تخته هستند، مناسب‌تر است.

در اردوهای خانوادگی بر خلاف این‌که به‌نظر می‌رسد، مشکلات متعددتر باشد، به‌صرف حضور پدر خانواده و پذیرش طبیعی بسیاری از مسئولیت‌ها، در عمل کمترین دردسر را برای اردوداران و اردوگاهیان دارند، چون معمولاً هرآنچه در اردو به آن نیاز دارند را مادر خانواده پیش‌بینی کرده و هرآنچه در حین اردو مستحدث شود را پدر خانواده متقبل می‌شود و فقط اگر مسئولین اردو بتوانند مکان و غذای مناسبی را برای ایشان فراهم نمایند، یکی از بهترین و زیباترین و خوش‌آیندترین و به‌یاد ماندنی‌ترین انواع اردوهاست.

- اردوهای مهاجرتی و آوارگی:

این اردوها با هدف مهاجرت ساکنان یک منطقه به منطقه امن دیگر در شرایط اتفاق بلایای طبیعی مانند سیل، زلزله، آتش سوزی و یا بحران‌هایی مانند جنگ اتفاق می‌افتد.

۱-۷- اردوهای ورزشی

به فعالیت‌های گروه خاصی از افراد گفته می‌شود که با اهداف از پیش تعیین شده ورزشی و به منظور شناسایی استعدادهای افراد و پرورش روح و جسم آنان در یک محیط امن و آرام صورت می‌گیرد. در این گونه اردوها، ورزشکاران نمونه‌ی رشته‌های مختلف ورزشی گرد هم می‌آیند و با شرکت در یک حرکت ورزشی به رقابت می‌پردازند. اردوهای ورزشی با اهداف تربیتی و ارتقای سطح کمی و کیفی ورزش کشور تشکیل می‌گردد، زمانی که این اردوها برای کودکان، نوجوانان و جوانان به‌ویژه در آموزش و پرورش برای دانش آموزان تشکیل می‌شود، به لحاظ ویژگی سنی شرکت کنندگان و تأکید برگزارکنندگان به جنبه‌های فرهنگی اردو به آن‌ها اردوهای فرهنگی- ورزشی اطلاق می‌شود. کارگزاران، مربیان و سرپرستان در چنین اردوهایی باید از میان کسانی گزینش شوند که به مسائل تربیتی اهمیت ویژه‌ای می‌دهند؛ اخلاق اسلامی را همواره حتی به هنگام شکست تیم خودی، به کار می‌بندند و با آموختن نکات تربیتی زمینه‌ی رشد و شکوفایی افراد را فراهم می‌سازند. اردوهای فرهنگی- ورزشی دانش آموزی در مراکز استان‌های کشور به منظور انتخاب تیم منتخب استان و یا اردوگاه‌های بزرگ دانش آموزی به اجرا درمی‌آید.

۱-۸- انواع اردوهای ورزشی

اردوهای ورزشی به اشکال مختلف و با اهداف متفاوت تشکیل می‌گردد. اردوی ورزشی ممکن است جهت شناسایی استعدادهای ورزشی در سطوح مختلف برگزار شود. ممکن است، قبل از برگزاری اردوهای رسمی ورزشی، مربیان با تشکیل اردو، تیم خود را برای شرکت در آن اردوها آماده سازند. اردوی ورزشی ممکن است در سطح شهرستان برای هماهنگی تیم منتخب ورزشی آن شهرستان و بخش‌های تابعه‌اش تشکیل شود و یا به منظور انتخاب

تیم منتخب شهرستان‌های یک استان در سطح استان برگزار گردد. اردوهای تدارکاتی و یا قهرمانی کشور در هر رشته‌ی ورزشی در قالب اردوهای ورزشی به اجرا درمی‌آید. اردوهای جهانی و المپیک نیز دارای اردوهای ویژه‌ی خود می‌باشند و ورزشکاران کشورهای مختلف در اردوهایی که در دهکده‌های المپیک با نظم خاصی برگزار می‌شود، گردهم می‌آیند.

درسطح آموزشگاه‌های کشور نیز برای تعیین تیم منتخب و یا رده‌بندی تیم‌های دانش آموزی یک اردوی تدارکاتی یا مسابقاتی تشکیل می‌گردد. در این اردوها بخشی از برنامه به فعالیت‌های هنری از قبیل تئاتر، روزنامه نویسی، فعالیت‌های فوق برنامه، شنا، قایق سواری و بازی‌های تفریحی و ... اختصاص می‌یابد. اهداف اردوی ورزشی به‌صورت‌کلی عبارتنداز:

- یافتن آمادگی بیشتر از رهگذر تمرین، آموزش و یادگیری فنون مختلف
- تقویت روحیه‌ی اعضا برای رویارویی با حریفان
- هماهنگی (ایجاد انس والفت وآشنایی بیشتر میان اعضای تیم)
- انتخاب تیم یا نفرات برتر
- تدارکاتی
- سازگاری با شرایط محیطی
- شناسایی استعدادها

۱-۹- تعریف سرپرستی

سرپرستی اساساً به مفهوم مدیریت خوب است. این تعریف بعضی از مفاهیم جانبی را نیز مانند استفاده منطقی و معقولانه از منابع، احیای منابع و حفظ منابع باارزش را دربرمی‌گیرد.

۱-۹-۱- تفاوت مدیریت با سرپرستی:

حیطه وظایف مدیریت در برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی و نظارت خلاصه می‌شود، درحالی‌که وظیفه سرپرستی غالباً اجرایی است. یعنی انجام امر اجرایی را سرپرستی می‌نامیم. بنابراین در اردوهای ورزشی مدیریت باید در کنار اجرا قرار گیرد تا موفقیت برنامه تضمین شود. بنابراین

در انتخاب افراد مسئول برای برگزاری یک اردوی ورزشی باید از افرادی که در امور اجرایی توانمندی مناسبی دارند، استفاده شود.

۱-۹-۲- سرپرستی اردوهای ورزشی:

اردوهای ورزشی یکی از ارکان اصلی آماده سازی ورزشکاران در سطوح مختلف خصوصاً تیم‌های ملی و باشگاه‌هاست. چنانچه برنامه‌ریزی و مدیریت این گونه اردوها به شکل صحیح انجام پذیرد، می‌تواند در ماموریت اصلی خود که همانا آماده‌سازی ورزشکاران است، موفق بوده وحداکثر بهره‌وری را دربر خواهد داشت.

۱-۹-۳- ویژگی‌های شخصیتی سرپرست:

انرژی:

سرپرستان به‌خاطر وظایف و مسئولیتی که درقبال بازیکنان، کادر فنی و مسئولین دارند، نیازمند انرژی و تلاش گسترده‌ای هستندتا بتوانند ازعهده ساعت‌ها کار و تلاش برآیند.

ایمان به مقصود و جهت:

سرپرستان باید به وظیفه‌ای که برعهده دارند و باورهای خود در جهت مسئولیتی که به آن‌ها محول شده است، ایمان داشته باشند. اهداف سرپرستان روشن وقطعی است.

اشتیاق:

کلمه اشتیاق از یک اصطلاح یونانی به معنی تملک و طلب بعضی از منافع مشتق شده است. این کلمه با سر- زندگی و فعالیت برای یک مقصد نیز درارتباط است. سرپرستان اردوهای ورزشی باید از شور و شوق کافی برای انجام امور مربوطه برخوردار باشند.

معتمد و مطمئن:

برگزاری اردو یعنی واگذاری جان و مال ورزشکاران به افراد مسئول، بنابراین اردو امری

است، خطیر و جدی که بی تدبیری و بی توجهی به این امر مشکلات فراوانی را به دنبال خواهد داشت. بنابراین ورزشکاران و کادر تیم باید به سرپرست اطمینان و اعتماد کامل داشته باشند. افراد دارای کمال، اعمال خود را با صلاحیتی که از آن‌ها انتظار می‌رود، هماهنگ می‌سازند.

ارتباط صمیمانه:

برگزاری اردوی ورزشی با حضور افراد انسانی با روحیات متفاوت صورت می‌گیرد. بنابراین جهت موفقیت در دستیابی به اهداف اردو، ارتباط سرپرست باید بر پایه دوستی و شفقت و محبت با سایر اعضا باشد.

قاطعیت:

برگزاری اردو با اهداف خاصی صورت می‌گیرد و سرپرستان باید به نتایج موردنظربرسند. بنابراین سرپرستان باید در انجام وظایف محوله و اعمال این وظایف قاطعیت داشته باشند.

هوش:

در این‌جا منظور از هوش، بهره هوشی نیست. هرچند یک سرپرست باید از ضریب هوشی خوبی برخوردار باشد. بلکه هوش با چگونگی اجرای اهداف حرفه‌ای در ارتباط است، منظور از آن عبارت است از توانایی ارزیابی شرایط و سپس توانایی درک خط مشی که باید برای اعمال اتخاذ شود.

شناخت رشته ورزشی: از دیدگاه کیرلت

سرپرست باید خود در رشته ورزشی که اردو برای آن برگزار می‌شود، تخصص و تبحر لازم را داشته باشد و حتی‌الامکان با آن ورزش و قوانین و مقررات آن آشنایی کامل داشته باشد. به عنوان مثال در یک اردوی اعزامی به مسابقات تکواندو دانشجویان که سرپرست آن نیز در این رشته تبحر دارد، از حقوق تیم در مواقع مقتضی بهتر دفاع خواهد کرد و عملکرد بهتری به‌دست خواهد آورد.

احترام به دیگران:

احترام به دیگران خصلت نیکویی است که با احترام به خود شروع می‌شود. احترام به خود مستلزم خود آگاهی، شناخت و قبول خصوصیات و توانایی‌ها و هم‌چنین مستلزم تعهد برای عینیت بخشیدن به این خصوصیات و توانایی‌هاست و این فرآیند به معنی قبول ارزش و جایگاه خود است. شرکت کنندگان در اردوی ورزشی افراد انسانی بوده و طبق قاعده هر انسانی خواستار احترام است.

فن بیان: از دیدگاه مدیریت

سرپرستان باید در نوشتن و روان صحبت کردن توانمند باشند، زیرا آن‌ها پیوسته باید درجلسات شرکت کنند، با دیگران ارتباط برقرار کرده‌با رسانه‌های گروهی مصاحبه کرده، امور جاری تیم را پیگیری نمایند و ازحقوق تیم درمواقع مقتضی دفاع نمایند.

۱-۱۰- مراحل مختلف اجرای اردوی ورزشی

برگزاری یک اردوی ورزشی دارای مراحل مختلفی است که درهر مرحله از آن فعالیت‌های به‌خصوصی انجام می‌شود. هرچقدر سطح بالاتر و اهمیت اردو آن بیشتر باشد، پیچیدگی مراحل و فعالیت‌های آن‌ها نیز بیشتر خواهد شد. به‌طور کلی مراحل برگزاری یک اردوی ورزشی را می‌توان به سه بخش قبل از اجرا، حین اجرا و پس از اجرا تقسیم‌بندی کرد. به بیان دیگر این مراحل پیش از تصمیم آغاز می‌گردد، تا پایان اردو ادامه می‌یابد و پس از اجرای اردو تکمیل می‌شود، زیرا در صورتی که بازخورد مناسبی از آن دریافت شود، می‌تواند راهنمای مناسبی برای اردوهای بعدی باشد. نمودار ۱-۱ سه مرحله اصلی برگزاری اردوی ورزشی را به همراه مهم‌ترین فعالیت‌های آن نشان داده است.

با توجه به نمودار مشخص می‌شود که بر اساس وظایف مدیریت(برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، هماهنگی، هدایت‌و رهبری و کنترل) برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی وهماهنگی در مرحله اول یا قبل از برگزاری اردو(تدوین)، فعالیت‌های هدایت و رهبری و اجرا در مرحله دوم یا حین

برگزاری اردو(اجرا) و فعالیت کنترل در مرحله پس از اجرا (ارزیابی)صورت می‌پذیرند. لازم به ذکر است هر یک از مراحل ذکرشده و ریز فعالیت‌های ضروری هر مرحله به‌طور جداگانه در فصول بعدی به تفصیل مورد بحث قرار خواهد گرفت.

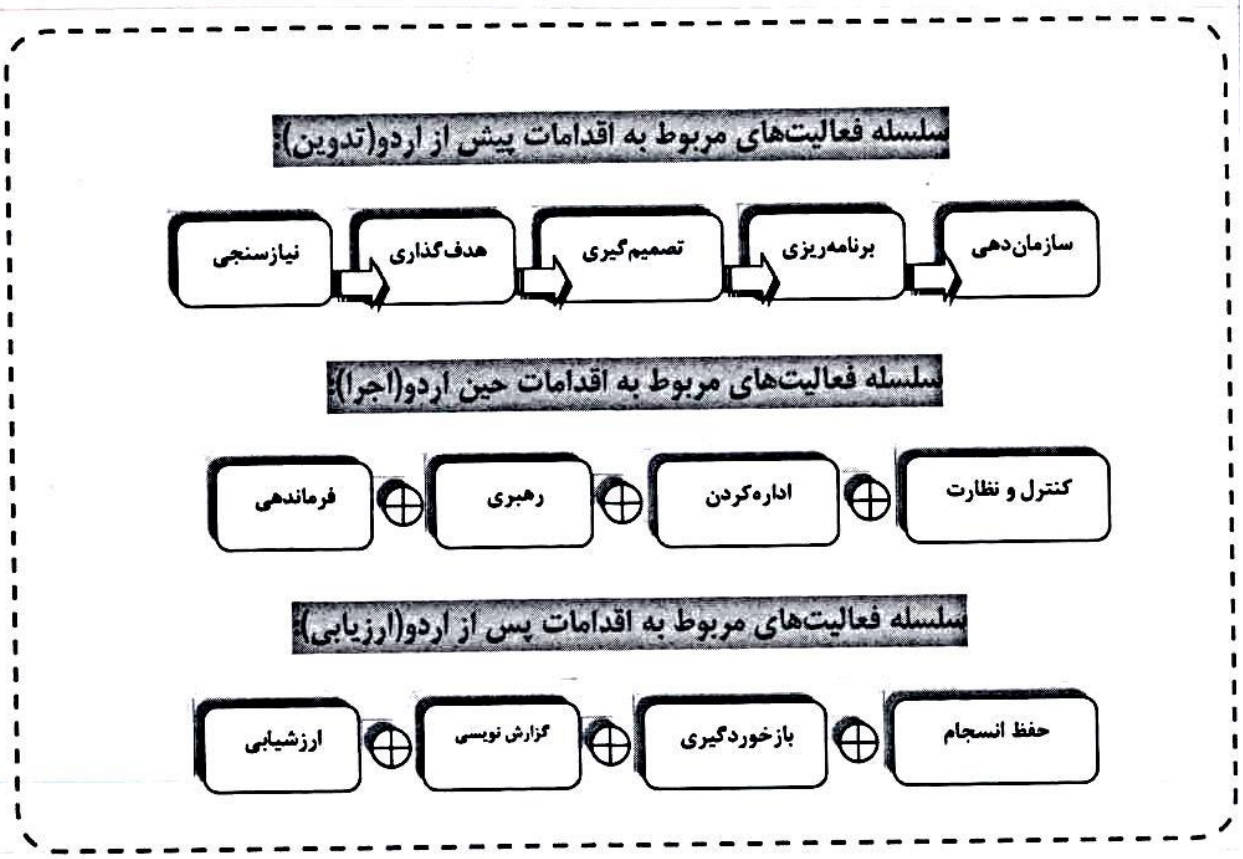

نمودار شماره ۱- ۱مراحل برگزاری اردوی ورزشی و سلسله فعالیت‌های مربوط به هر مرحله

فصل چهارم
اقدامات لازم پس از برگزاری اردوی ورزشی

سلسله اقدامات پس از اردو

پس از برگزاری اردوی ورزشی کار مسئولان به پایان نمی‌رسد. در زنجیره وظایف مدیران ارزیابی به عنوان آخرین حلقه در نظر گرفته شده است که ارتباط تنگاتنگی با مرحله اول یا برنامه ریزی دارد. بنابراین پس از پایان اردوی ورزشی نیز لازم است، اقداماتی صورت گیرد و برنامه ریزان نتایج برگزاری اردو را تجزیه و تحلیل نموده، ضمن رفع اشکالات و تقویت نکات مثبت تجربیات لازم را برای استمرار و بهبود برنامه در اختیار دیگران قرار دهند. پس از اجرای هر برنامه چند فعالیت مهم و اساسی صورت می‌پذیرد:

الف: ارزشیابی پایانی از برنامه‌ی اجرا شده و بررسی میزان تحقّق اهداف کلّی و ویژه‌ی تعیین شده، به منظور بهره‌برداری در برنامه‌های بعدی.

ب: ارائه گزارش نهایی از کمیت و کیفیت برنامه‌ی اجرا شده به منظور تنویر افکار مدیران مافوق و سایر مراجع، مخاطبان و علاقه‌مندان.

ج: فعالیت‌های جنبی که توسط شرکت کنندگان، سرپرستان و مدیران ورزشی صورت می‌گیرد.

الف- ارزشیابی:

این مرحله با هدف بررسی بین آنچه که هست و آنچه که اتفاق افتاده و میزان تحقق اهداف اردوی ورزشی انجام می‌شود. این فرآیند مهم از طرق مختلف قابل اجرا است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به پرسش‌نامه، مشاهده و مصاحبه اشاره کرد. در بین روش‌های یاد شده روش پرسش‌نامه از رواج بیشتری برخوردار است. ارزشیابی از امور و بخش‌های مختلف از جمله عملکرد ورزشکاران، مربیان، عوامل اجرایی و کیفیت برنامه‌ها ضروری است. در جدول زیر فرآیند ارزشیابی از یک اردوی ورزشی به طور خلاصه آمده است.

۲۲. نتایج حاصل از ارزشیابی جهت‌دار و قضاوت ناعادلانه و جانب‌دارانه، اثرات سوء تربیتی دارد.
۲۳. ابزار ارزشیابی باید از اعتبار، روایی و پایایی لازم برخوردار باشند و این امر بدان معناست که نتایج حاصل از ارزشیابی بر اهداف متمرکز بوده و ارزشیابی قابلیت تکرار داشته باشد.
۲۴. به ارزشیابی گروهی، به منظور افزایش هم‌افزایی مثبت و ترویج کار تیمی توجهی وافر داشته باشید.
۲۵. در ارزشیابی پایانی به داده‌های مختلف توجه نمایید:
- نتایج حاصل از فرم‌های نظرسنجی.
- یافته‌های جلسه هم اندیشی با حضور کلیه عوامل اجرایی.
- گزارش‌های حاصل از مشاهدات اعضای کمیته‌ی ارزشیابی.
- گزارش فعالیت هر یک از کمیته‌های اردو.
- نتایج حاصل از آزمون‌های برگزار شده.
- مقایسه‌ی نتایج حاصل از اردو با اهداف از پیش‌تعیین‌شده.
- بررسی و تحلیل منطقی اردو به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف اردو.

ب- گزارش نویسی و مستند سازی:[1]

گزارش نویسی و مستندسازی اردوی ورزشی برگزار شده مشتمل بر مکتوبات، نوشته‌ها، فرم‌ها، تصاویر و فیلم‌هایی است که معمولاً توسط روابط عمومی اردو، مسئول سمعی و بصری و سایر افراد مسئول تهیه و توسط سرپرست اردو، جمع بندی می‌شود.

با دسته بندی مطالب، ضمن رعایت تقدم گام‌های مورد اشاره می‌توان مجموعه‌ای قابل استفاده از اقدامات اولیه تا پایان اردو تهیه و در بسته‌ای حاوی مکتوبات و ضمائم آن در ۲ نسخه تهیه و تنظیم کرد. یک نسخه برای اطلاع و بهره برداری مسئولان، نسخه‌ی دیگر نیز در محل باشگاه یا سازمان ورزشی مربوطه نگهداری می‌شود، شایسته است اسامی و عکس ورزشکاران و افرادی که به اردو رفته‌اند، به همراه معیارهای انتخاب یا پذیرش آن‌ها هم ذکر شود.

بدون شک تقدیر از فعالان برگزاری اردوی ورزشی اعم از سرپرست، مربیان، ورزشکاران و سایر افراد به نحو شایسته و از طریق سازمان یا نهاد ورزشی تاثیر به سزایی در رضایت خاطر آن‌ها که کار طاقت فرسا و شبانه روزی و پرمسئولیتی را برای هدایت و پرورش

۱- الگوی کاراقتباس از: آیین نگارش و ویرایش/ تألیف قاسم صافی، تهران، نشر ارسباران، ۱۳۸۲.

ورزشکاران متحمل شده‌اند، در برخواهد داشت.

جدول شماره ٤-۲ گزارش و مستند سازی اردوی ورزشی

تعریف	نوشته‌ای است که نویسنده‌ی آن آگهی‌های لازم را از فعالیت‌ها و بررسی خود، درباره‌ی اردوی ورزشی به اطلاع مسئولان یا عموم می‌رساند.
انواع گزارش	گزارش غیر رسمی (برای استفاده شخصی)
	اداری و رسمی: وظیفه‌ی جدی و خطیر سرپرست اردوی ورزشی که از طریق آن مسئولان به کم و کیف اردوی برگزار شده واقف می‌شوند.
ارکان و اجزای گزارش	مقدمه و اهداف برگزاری اردوی ورزشی، زمان و مکان برگزاری، تعداد، جنسیت ورزشکاران و تعداد عوامل اجرایی، مروری بر مسائل فنی اردو، نتایج برگزاری اردو و پیشنهادات.
نکات مورد توجه	نظم صوری و محتوایی، استفاده از نتایج مرحله ارزشیابی، کتبی بودن، پیوست کردن مدارک و اسناد لازم، متن ساده، بی پیرایه، روان وکامل، پرهیز از مبهم‌نویسی و اجتناب از پیچیده‌نویسی و عدم فضل فروشی و یا بیان سخن‌های نادرست، رعایت اصول نگارش، محرمانه بودن و رعایت انصاف و عدالت و واقع نویسی.

ج: فعالیت‌های عمومی و جنبی

همان‌طورکه در ابتدای فصل اشاره شد، این فعالیت‌ها که جنبه عمومی‌تر دارند، از سوی ورزشکاران، سرپرستان و مدیران ورزشی صورت می‌گیرند. بااین حال هر یک از گروه‌های یاد شده فعالیت حاضر را می‌توانند انجام بدهند که در ادامه اشاره شده است.

فعالیت‌های عمومی ورزشکاران: نگارش خاطره، مقاله و یادداشت یا گزارش، تهیه مجموعه عکس و ... از اردو.

فعالیت‌های عمومی مربیان: معرفی ورزشکاران برجسته، تدوین گزارش فنی، مستند سازی تجربیات به‌دست آمده، ارزیابی ورزشکاران و نقاط ضعف و قوت یا گزارش از نحوه عملکرد تیم و ... .

فعالیت‌های عمومی سرپرستان و مدیران: تقدیر و تشکر از افراد، بایگانی مستندات و مدارک و اسناد مختلف مالی و غیر مالی اردو، ارائه گزارش به دستگاه زیربط، معرفی گروه

یا افراد برجسته به مراجع مرتبط و شرکت در جلسات.

توصیه‌های عمومی حفظ انسجام:

۱) چنانچه در توانتان بود، در پایان اردو به تمامی شرکت‌کنندگان در اردو هدایایی به رسم یاد بود تقدیم نمایید. در غیر این صورت از همه‌ی آن‌ها به خاطر همکاری و مشارکتشان در برگزاری اردو تشکر و قدردانی نمایید.

۲) از افراد و گروه‌های برتر تقدیر و تشکر کرده و جوایز آن‌ها را در حضور جمع اهداء کنید.

۳) در صورت امکان نمایشگاهی از فعالیت‌های اردو برگزار کنید.

۴) به منظور تداوم فعالیت‌ها، با افراد مستعدی که در طول اردو شناسایی کرده‌اید، به‌طور نظام‌مند در ارتباط باشید.

۵) هر چه سریع تر نسبت به بازگرداندن وسایل و تجهیزات امانتی اقدام کنید.

۶) در صورت امکان نسبت به برگزاری جلسه صمیمانه و ضیافت مسئولان و عوامل اجرایی اقدام کنید.

۷) حق الزحمه عوامل اجرایی را سریع پرداخت نمائید.

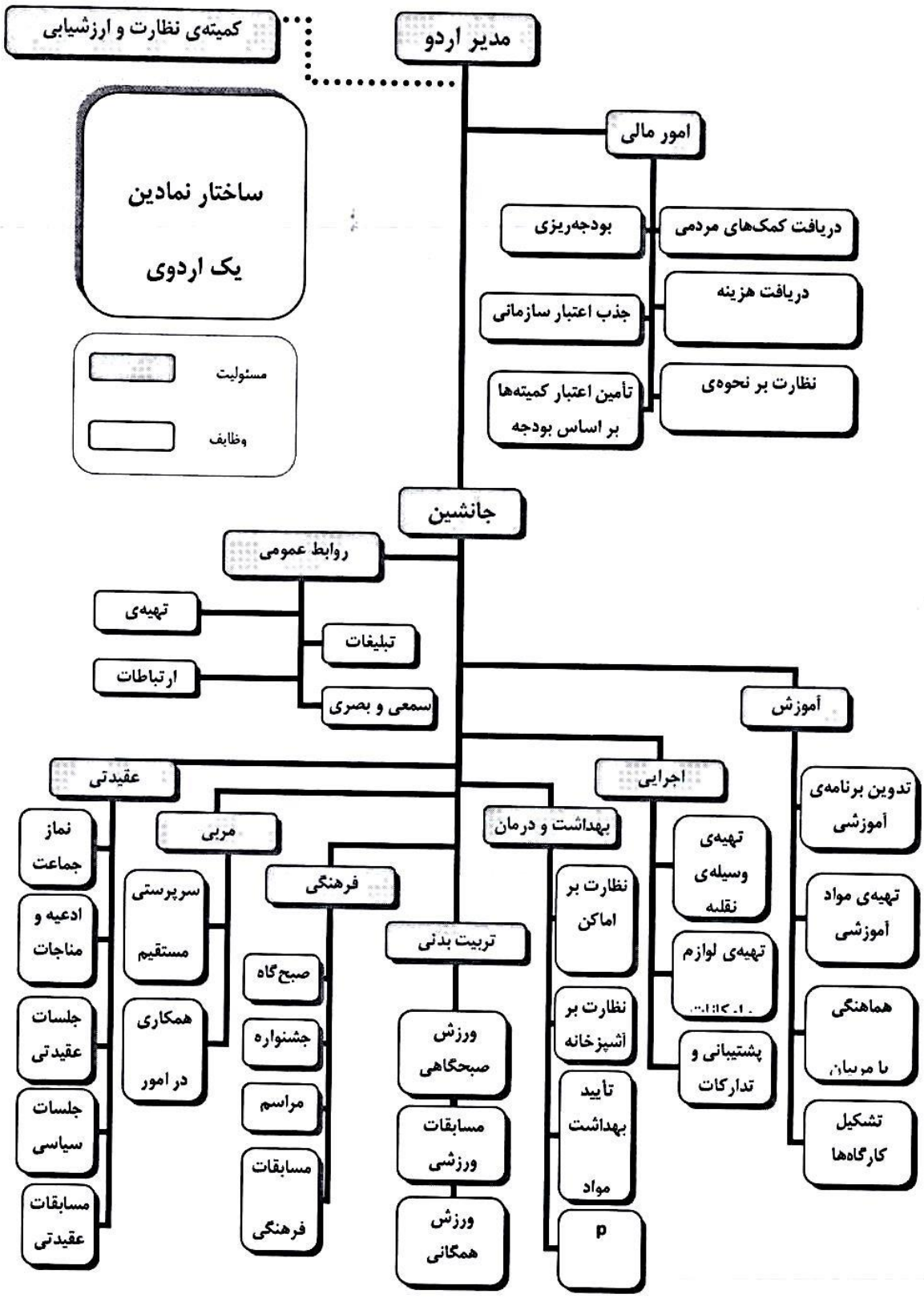

نمودار ۵-٤ چارت سازمانی یک اردوی تفریحی و فرهنگی

هم‌چنان که مشاهده می‌شود، در یک اردوی ورزشی با تخصص‌ها و وظایف مختلفی رو به‌رو هستیم که در ادامه بحث با عناوین پست‌های سازمانی یک اردوی ورزشی و وظایف هر کدام آشنا خواهیم شد.

سرپرست اردوی ورزشی:

مسئولیت تمامی اقدامات و فعالیت‌های مرتبط با اردوی ورزشی (قبل، حین وپس از اردو)به عهده‌ی سرپرست اردو یا کاروان ورزشی می باشد. هم‌چنان که در فصول پیشین ذکر شد، سرپرست اردو علاوه بر آن که باید دارای خصوصیات بارزی چون صداقت، محبت، ذکاوت، خلاقیت، تعهد، تقوا، دوراندیشی، نوآوری، مسئولیت‌پذیری، امانت داری، حسن برخورد، شجاعت وبرخورداری از دانش وتجربه کافی باشد، باید توانایی‌های لازم برای انجام برنامه‌های اردو و مدیریت صحیح آن و برخورد با اعتماد به نفس و قدرت تصمیم گیری و ایجاد هماهنگی برمسائل و مشکلات فائق آید. در ادامه به وظایف تخصصی سرپرست اردوی ورزشی پرداخته شده است.

وظایف سرپرست اردو:

به طور کلی وظایف سرپرست اردوی ورزشی را می‌توان بر اساس زمان و مراحل برگزاری اردوی ورزشی به وظایف قبل، حین و بعد از برگزاری اردوی ورزشی تقسیم بندی کرد.

الف- وظایف سرپرست قبل از اردو

- اخذ موافقت کتبی از مراجع ذیصلاح و اخذ مجوز اردو.
- کسب اطلاعات لازم از محل اردوگاه و انجام هماهنگی لازم در مورد آدرس محل اقامت، پذیرش و ارائه اطلاعات درخصوص ساعت ورود و تعداد ورزشکاران به میزبان.
- برگزاری جلسات هماهنگی با مربیان و ورزشکارن و عوامل اجرایی و ارائه توصیه‌های لازم.

- تهیه لیست لوازم فردی و عمومی مورد نیاز در طول اردو یا مسابقات جهت اطلاع به ورزشکاران.
- همراه داشتن تنخواه متناسب با تعداد اعضای کاروان، مسافت مسافرت و طول ایام برگزاری مسابقه.
- برنامه‌ریزی دقیق جهت انتخاب زمان مناسب حرکت و زمان ورود به محل مسابقات با رعایت کامل مسائل ایمنی.
- پیش‌بینی لوازم ضروری و ... از جمله البسه- ساک- کفش ورزشی و تحویل به موقع آن‌ها.
- تهیه بیمه ورزشی معتبر برای کلیه ورزشکاران شرکت‌کننده در اردو.
- دریافت کارت شناسایی و سایر مدارک مربوط.
- دریافت آدرس و شماره تلفن ضروری از ورزشکاران به‌منظور برقراری ارتباط با والدین آن‌ها در مواقع ضروری.
- دریافت رضایت نامه معتبر و مدرک معتبر دال برسلامت جسمی و روحی شرکت کنندگان.

ب- وظایف سرپرست در حین اردوی ورزشی

- تلاش در جهت حفظ انسجام تیمی و توسعه وفاق و همدلی بین ورزشکاران با همکاری مربی تیم.
- تقسیم کار دوستانه بین افراد کاروان در حین اعزام، به نحوی که همه افراد احساس مشارکت و همکاری نمایند.
- در تمام طول سفر ورزشکاران تحت کنترل و نظارت مستمر سرپرست می‌باشند.
- برنامه‌ریزی جهت اعزام کاروان با وسیله نقلیه مورد نظر واحد (هواپیما، قطار، اتوبوس و ...)
- پیش‌بینی وسایل نقلیه جهت اعزام اعضای کاروان یا تیم به ترمینال در صورتی‌که

مسافرت با وسایل نقلیه بیرون انجام می‌شود.

- توصیه به ورزشکاران مبنی بر این‌که بدون اطلاع و هماهنگی با سرپرست، به هیچ عنوان نباید از گروه جدا شوند.
- نظارت بر کیفیت تغذیه ورزشکاران در طول اردو.
- سرپرست کل اردو یا کاروان ورزشی مسئول اعمال ورزشکاران و همراهان تیم می‌باشد. مسئولیت کنترل و هدایت آن‌ها با رعایت احترام و قاطعیت و اولویت صورت می‌گیرد.
- شرکت در جلساتی که از سوی میزبان در ایام برگزاری اردو تشکیل می‌گردد.
- تلاش در جهت شرکت دادن ورزشکاران در کلیه برنامه‌های فرهنگی تفریحی و زیارتی که از سوی میزبان جهت اوقات فراغت در نظر گرفته شده است.
- پیگیری امور اسکان و تغذیه ورزشکاران در بدو ورود.
- تأکید بر تواضع ورزشکاران در صورت برد تیم و خویشتن‌داری در صورت باخت.
- فراهم نمودن درخواست مربیان مبنی بر تأمین نیازهای روزانه ورزشکاران در حد مقدورات.
- همکاری و هماهنگی با مربیان در مورد کنترل به موقع خواب، استراحت، تمرین تیم و اوقات فراغت ورزشکاران.
- رساندن به موقع ورزشکار آسیب دیده به درمانگاه، پزشک و مراقبت‌های لازم در صورت نیاز.
- سرپرست باید هنگام بروز هرگونه مشکل از سوی ورزشکاران، مربیان و همراهان تیم در برابر مسئولین برگزارکننده، پاسخگو باشد.
- در صورتی‌که در حین برگزاری اردوی ورزشی هریک از اعضای تیم به مسائل فنی یا غیر فنی اعتراضی داشته باشند، فقط سرپرست و مربی تیم رشته مربوطه می‌تواند بازگو کننده باشند.

ج- وظایف سرپرست پس از اردوی ورزشی

- به لحاظ ترویج روحیه قدرشناسی در بین ورزشکاران و به مصداق حدیث من «لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» توصیه می‌شود، در صورت ارزیابی مثبت از میزبانی طی نامه‌ای کتبی که به امضاء کلیه اعضای کاروان ورزشی رسیده است، از مسئولین و دست اندرکاران برگزارکننده اردو تشکر شود.
- تحویل کلیه وسایلی که از میزبان، برای رفاه کاروان به طور امانت دریافت شده است.
- نظارت دقیق بر مرتب نمودن اطاق‌ها توسط ورزشکاران جهت تحویل به میزبان.
- تحویل کلید کلیه اطاق‌های مورد استفاده ورزشکاران در طول اردو به میزبان.
- تحویل کارت‌های شناسایی و سایر مدارک تحویل گرفته شده از ورزشکاران به اعضای تیم.
- برگزاری جلسه با ورزشکاران و مربیان و تحلیل نقاط ضعف و قوت تیم یا کاروان اعزامی.
- ارائه گزارش به مسئولین.

تذکر: در اردوها و کاروان‌های ورزشی بزرگ سرپرست اردو می تواند با تفویض برخی اختیارات به معاون اجرایی، سطح نظارتی خود را افزایش دهد.

با توجه به ماهیت متفاوت اردوها و کاروان‌های ورزشی اعزامی به مسابقات برون مرزی و تفاوت وظایف سرپرست در اردوهای برون مرزی یک فصل کتاب به سازمان‌دهی و برنامه ریزی اردوهای ورزشی برون مرزی اختصاص یافته است، بنابراین وظایف سرپرست در اردوهای برون مرزی در آنجا مورد بحث قرار خواهد گرفت.

شرح وظایف مسئولین اردو:

در این بخش به شرح مختصری از وظایف مسئولین اردو می‌پردازیم، پُرواضح است که با توجه به اهداف، سطح، اندازه و ... اردو نوع کمیته‌های مورد نیاز تغییر کرده وگستره‌ی فعالیت‌ها و حوزه‌ی عملکرد مسئولان هر یک از این کمیته‌ها نیز افزایش یا کاهش خواهد

یافت، به همین علّت در اردوهای مختلف می‌توان برخی وظایف را با یکدیگر ادغام نمود و یا چند وظیفه‌ی هم‌راستا را به مسئول و یا مسئولین یک کمیته سپرد. در ادامه وظایف کمیته‌هایی که با توجه به ماهیت اردوهای ورزشی به آن‌ها نیاز داریم، مورد بررسی قرار گرفته است.

جانشین اردو(معاون اجرایی):

معمولاً پس از سرپرست اردو معاون اجرایی یا جانشین اردو تصمیم گیرنده ی نهایی می باشد. جایی که سرپرست اردو حضور نداشته باشد، تمامی مسئولیت‌ها برعهده ی معاون اجرایی می باشد. کسی شایستگی جانشینی مدیر اردو را دارد که از سجایای اخلاقی، قدرت تجزیه، تحلیل و حل مسایل و توانمندی جسمی قابل اطمینانی برخوردار باشد. جانشین اردو می‌بایست:

- امین اردو و معتمد مدیر اردو باشد.
- آگاه، هوشمند و قاطع و منعطف باشد.
- سخنش خریدار و فرمانش فرمانبردار داشته باشد.
- میان شرکت‌کنندگان، از محبوبیت برخوردار باشد.
- خود به تنهایی توانایی اداره‌کردن اردو را داشته باشد.
- در غیاب مدیر اردو، توانایی رهبری اردو را داشته باشد.
- کسی که به تمام صفات حمیده و اخلاق فضیله آراسته باشد.
- میان مسئولین کمیته‌ها، مربیان و سایر عوامل اجرایی مقبولیت و مشروعیت داشته باشد.

وظایف معاون اجرایی یا جانشین اردوی ورزشی

- تهیه و تنظیم ریز برنامه ی اجرایی اردو با همکاری سرپرست اردو.
- توجیه و آموزش مربیان و سایر عوامل اجرایی در رابطه با شرح وظایف آنان.
- ثبت نام، جمع آوری و بررسی رضایت نامه اولیای شرکت کننده.
- ثبت دقیق مشخصات شرکت کنندگان از قبیل نام و مشخصات شناسنامه‌ای، نشانی و

شماره تلفن، اطلاعات وضعیت جسمی و روحی و سایر اطلاعات ضروری.

- احراز صحت امضای رضایت‌نامه از مهم‌ترین وظایف این معاونت می‌باشد.
- دریافت مدارک و صدور کارت شناسایی افراد شرکت کننده.
- دریافت فرم معاینه‌ی پزشکی در هنگام ثبت نام یا دریافت برگه تندرستی (گواهی پزشک).
- تنظیم برنامه‌های تدارک دیده شده برای اردو وتدارک وسایل موردنیاز.
- تنظیم و تهیه‌ی آمار شرکت کنندگان.
- پیش بینی و تعیین افراد مورد نیاز در جهت برگزاری هر چه بهتر اردو.
- تشکیل جلسات متعدد قبل از برگزاری اردو با دیگر عوامل اجرایی.

کمیته‌ی نظارت و ارزشیابی:

سنجش محتوا و اصلاح انحراف برنامه‌ها و اهداف اردو، بدون حضور این کمیته‌ی ریزبین و نکته‌سنج محال است. هرچند این گروه زیر نظر مستقیم سرپرست اردو کار می‌کنند، اما رفتار و کردار وی را نیز تحت بررسی قرار می‌دهند و بدون حبّ و بغض تذکر می‌دهند.

اعضای این کمیته چشم بینا و گوش شنوای سرپرست اردو به حساب می‌آیند، به طور دائم با در دست داشتن چک‌لیست‌های نظارتی که پیش از اردو تهیه کرده‌اند، مشغول نظاره‌ی دقیق امور و یادداشت‌برداری از روند اجرایی اردو هستند، در همه جا حضوری نامحسوس دارند و همه‌ی فعالیت‌ها را زیر ذره‌بین دارند.

وظایف:

- تهیه فرم نظرسنجی وتکمیل آن توسط شرکت کنندگان.
- نظارت برفعالیت‌های گروهی و فردی و معرفی برترین‌ها طبق ملاک‌های از پیش تعیین شده.
- تهیه گزارش عملکرد (نقاط قوت وضعیف) و ارائه ی آن به سرپرست اردو.
- نمرات کسب شده توسط گروه‌های مختلف را مورد بررسی قرار می‌دهند.

- میزان مشارکت افراد در فعالیت‌ها را می‌سنجند.
- میزان توفیق برنامه‌ها ویا انحراف آن‌ها را از اهداف ارزشیابی می‌کنند.
- نظم و انضباط گروه‌ها را مورد بررسی قرار می‌دهند.

سرپرستان (مربیان)تیم‌ها:

از آنجا که اکثر اردوهای ورزشی ترکیبی از چند تیم ورزشی می‌باشند و هرتیم ورزشی نیز دارای یک سرپرست می‌باشد. سرپرست هر تیم نیز دارای وظایفی است. بنابراین آشنایی با وظایف این سرپرستان نیز ضروری است. البته بسیار از اوقات به دلیل کمبود نیروی انسانی و مشکلات مالی مربی تیم نقش سرپرست را نیز به عهده دارد، یعنی هم سرپرست تیم است و هم مربی تیم نیز می‌باشد. به دلیل ارتباط مستقیم این افراد با شرکت‌کنندگان در اردو، انتخاب ایشان می‌بایست با دقّت و حساسیت بسیار بالایی صورت پذیرد.

مربیان حلقه‌های اتصال و کانال‌های ارتباطی مسئولان اردو و شرکت‌کنندگان در آن می‌باشند، بنابراین چنانچه این گروه به درستی توجیه نشده و یا از آگاهی‌های لازم پیرامون جریان اردو و روش‌های تربیتی آن، برخوردار نباشند، ممکن است گروه تحت امر خود را به بیراهه کشانده و آنان و اردو را دچار خطرات متعددی سازند، رقابتی دوستانه را به فعالیتی خصمانه بدل نمایند، از کاهِ کاستی‌ها، کوه نابسامانی بسازند، به جای هم‌آهنگی با جریان اردو، بر طبل ناسازگاری‌ها بکوبند و گروه را به تکرار ساز مخالف دعوت کنند.

انتخاب مربیانِ سرپرست، دقت و ظرافت خاصی را می‌طلبد، این گروه می‌بایست از میان کسانی انتخاب شوند که هم از بحث مربیگری اطلاعاتی داشته باشند و هم از نقش و وظایف سرپرستی نیز آگاه باشند. بنابراین این افراد علاوه برآشنایی با رشته ورزشی باید درک درستی از اردو، اهداف آن، شیوه‌ی اداره اردو، جایگاه فرماندهی و ... دارند، پیام مسئولان را به درستی دریافت می‌دارند، به خوبی ابلاغ می‌کنند و خود و دیگران را به انجام دستورالعمل‌ها و رعایت مقرّرات اردو مقید می‌سازند.

مربیان در ارجاع نظرات شرکت‌کنندگان به مسئولان اردو نقش حائز اهمیتی دارند. وجود

مربی خوب، سبب بازنگری و اصلاح امور اردوست.

به طور کلی چهار وظیفه اصلی را برای سرپرست یک تیم ورزشی در نظر گرفته می‌شود:

الف- تامین نیازها و خواسته‌های بازیکنان

ب- تامین نیازهای کادر فنی

ج- هماهنگی و پیگیری امور مرتبط با تیم (تمرینات؛ مسابقات؛ اردوها)

د-ایجاد تعامل بین بازیکنان و ورزشکاران با مدیران و مسئولان تیم یا باشگاه

الف- تامین نیازها و خواسته‌های بازیکنان:

- تهیه البسه؛ کفش و ملزومات مورد نیاز بازیکنان و ورزشکاران
-تامین محل اسکان و استراحت بازیکنان و ورزشکاران
-پیش بینی تغذیه مابین تمرین
-تامین هزینه یا وسیله ایاب و ذهاب بازیکنان و ورزشکاران
-پیگیری پرداخت حقوق ماهیانه بازیکنان و یا مبلغ قرار داد
-پیگیری رفع مشکلات بازیکنان در امور مرتبط با تیم یا باشگاه
-پیگیری رفع مشکلات جانبی بازیکنان در صورت امکان

ب- تامین نیازهای کادر فنی

-تامین زمین یا سالن تمرین (مکان تمرین)
-تهیه تجهیزات و لوازم ورزشی مورد نیاز تیم (توپ؛ تور؛ وسائل کمک آموزشی و ...)
-هماهنگی در خصوص تدارک برنامه‌های خارج از تمرین مد نظر مربیان (استخر و سونا؛ کوهنوردی؛ کلاس‌های تئوری و ...)
-هماهنگی در خصوص برگزاری مسابقات دوستانه و اردو و انجام تدارک لازم

ج- هماهنگی و پیگیری امور مرتبط با تیم:

- شرکت در جلسات قرعه کشی مسابقات
- تنظیم زمان و مکان تمرین با هماهنگی مربی و ابلاغ به ایشان

- نظارت بر آماده نمودن شرایط تمرین تیم
- هماهنگی در خصوص برگزاری اردو با کادر فنی تیم
- پیش بینی مکان (محل تشکیل اردو) زمان اردو
- تدارک لازم قبل، در حین و بعد از اردو به‌منظور حسن برگزاری اردو

د- ایجاد تعامل بین بازیکنان با مدیران و مسئولان

-انتقال خواسته‌ها و نیازهای منطقی و معقول بازیکنان به مدیران رده بالا

-انتقال دیدگاه‌ها و نقطه نظرات مدیران به بازیکنان

-ایجاد وحدت رویه در اهداف

کمیته‌ی اجرایی:

فعالیت و تلاش کمیته‌ی اجرایی بیش از سایر گروه‌ها مشهود است. وقتی که مسافران، از امکانات و راحتی وسیله‌ی‌نقلیه راضی هستند، آن هنگام که از ادب و حسن معاشرت راننده سخن می‌گویند، زمانی که از طعم و مزه‌ی غذای اردو لذّت می‌برند، هنگامی که پذیرایی مختصری خستگی را از جسم و جان افراد می‌زدایدو ... به ارزش کار کمیته‌ی پرتوان اجرایی واقف می‌شوید و از این که نسبت به این کمیته کم‌توجهی نکرده‌اید، خدا را شکر خواهید کرد.

کمیته‌ی اجرایی وظایف عدیده و پرشماری بر عهده دارد که پیش از شروع اردوآغاز می‌شود و ممکن است تا مدت‌ها پس از آن نیز ادامه یابد: مهم‌ترین وظایف این کمیته شامل موارد زیر است:

۱. **تعیین وسیله‌ی نقلیه** (تهیه بلیط یا هماهنگی با آژانس مسافرتی، کنترل وسیله‌ی نقلیه، تعیین هزینه‌ی ایاب و ذهاب و ...)

۲. **کنترل رانندگان** از نظر سلامت جسمی، اخلاقی و دارا بودن گواهی‌نامه‌های معتبر رانندگی و کارت بیمه و معاینه فنی خودرو

۳. **تهیه تجهیزات سفر:**

٤. تهیه لوازم و امکانات لازم برای انجام فعالیت گروه‌های مختلف

٥. تهیه جوایز و هدایا متناسب با گروه سنی و ویژگی‌های شرکت‌کنندگان

٦. تعیین آشپز و کمک آشپز و ...

٧. تهیه مواد غذایی از بهترین نوع و با بالاترین کیفیت